BILAGA M1.26 SAMRÅDSMÖTE SKANSKA

MAXIMA
Projekt tillstånd
Tillståndshandling
Miljöbalken

2025-05-28 Slutversion

Samråd med Skanska om program MAXIMA

Datum:	2025-02-26
Tid:	15:00-16:00
Plats:	Digitalt (Zoom)

Närvarande

Namn		Roll
Skanska		
Mats Pauli		Projektutvecklare, Skanska bostadsutveckling, främst verksam i Hjärup
Martin Persson		Projektchef
Nina Warnquist		Skanska hyresbostäder, verksam i Hjärup
Anders Lagerlund		Bolagsjurist
VA SYD		
Lena Hellberg		Projektledare Tillstånd
Petra Mani		Bitr. projektledare Tillstånd
Erica Nobel		Juridiskt ombud (Delphi) för tillståndsansökan
Stefan Milotti		Projektledare Avloppstunnel Söder och Norr
Anna Palm		Funktionsansvarig Funktion Fastighet
Torbjörn Lagrelius		Funktion Fastighet
Rebecka Strohl	Protokollförare	Handläggare samråd, Tyréns

Det som anges i protokollet är information som framkom på möte utöver det som framgår av powerpointpresentationen (bilaga 1). Även under mötet ställda frågor och lämnade svar redovisas i protokollet.

1 Välkomna

Lena Hellberg hälsar alla välkomna och presenterar förutsättningar för dagen

- Syfte med möte är avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken och att VA SYD ska få återkoppling med frågor och information från berörda på program MAXIMA.
- Genomgång agenda.
- Protokoll och presentation kommer att delges Skanska.
- Presentation av mötesdeltagare (se deltagarlista).

2 Inledning och presentation av avloppsreningssystemet MAXIMA

2.1 MAXIMA – ett nytt system för rening av vårt avloppsvatten

Lena Hellberg presenterar VA SYDs verksamhet och MAXIMA

VASYD:

- VA SYD är en av Sveriges största VA-organisationer med verksamhet som pågår dygnet runt för en halv miljon människor och som omsätter cirka 1 miljard per år. Driver på miljösmarta lösningar vid skyfall som utjämningsmagasin och dammar.
- VA SYD renar det som spolas ner i avloppet, renar till viss del även dricksvatten, hanterar skyfall genom smarta lösningar och samlar in avfall för återvinning och återbruk.

MAXIMA:

- Ett stort regionalt samhällsprojekt, bygger om och bygger ut Sjölunda avloppsreningsverk för att kunna rena mer avloppsvatten från fler kommuner i sydvästra Skåne (Burlöv, Malmö, Lomma och Lund).
- MAXIMA är ett system som består av olika anläggningsdelar. Ansökan omfattar om- och utbyggnad av Sjölunda avloppsreningsverk, nya utloppsledningar i Öresund, ny pumpstation vid Sjölunda som ska ta emot avloppsvatten från tunnlarna, Avloppstunnel Söder samt två mindre mikrotunnlar under Malmö och Avloppstunnel Norr från Lund till Malmö.
- Flera avloppsreningsverk i regionen är i behov av utbyggnad och modernisering till följd av befolkningsökning och skärpta lagkrav.
- Utbyggnaden av Sjölunda avloppsreningsverk omfattar en kapacitetsökning från dagens anslutning om cirka 360 000 personer till cirka 690 000 personer. Det motsvarar en kapacitet om cirka 820 000 personekvivalenter (pe), och inkluderar även vatten från till exempel industrier och turister.
- Alla anläggningsdelar ska ses som ett tekniskt system. Anläggningsdelarna är beroende av varandra. Tillstånd söks för hela systemet. Exempelvis kan tunnlarna fungera som kommunicerande kärl som gör att flödet in i avloppsreningsverket kan begränsas till maximalt 10 m^3/s, vilket ger en stabil rening.
- Överföringsledningar från Borgeby avloppsreningsverk är en del av programmet MAXIMA men ingår inte i tillståndsansökan. Det hanteras separat med ledningsrätt.

2.2 Samhällsnyttor

Lena Hellberg presenterar projektets nyttor

- I projektet har det identifierat 5 samhällsnyttor för MAXIMA.
- VA SYD vill vara proaktiva och redo när befolkningen ökar. Klimatförändringar behöver hanteras för att samhället ska kunna fungera. MAXIMA genererar arbetstillfällen under en 10-årsperiod.
- VA SYD vill avlasta mindre vattendrag. Det renade avloppsvattnet kommer att ha mindre belastning på Öresund jämfört med idag. Den nya utsläppspunkten för utloppsledningarna (4 kilometer ut, jämfört med dagens 2 kilometer) har mindre påverkan på Lommabukten på grund av god omsättning och god utspädningshastighet.
- VA SYD vill återvinna energi och näringsämnen i samhället. Försöker göra nya produkter av restprodukter, till exempel uppgradera metangas från rening till biogas och använda rötat slam som gödning på jordbruksmark.
- MAXIMA ska stärka VA SYD och dess medlemmar. Samlar kompetens och investeringar till ett ställe.
- MAXIMA ska vara ett robust och driftsäkert system som kan hantera framtida störningar. Avloppsrening är en nödvändighet för att samhället fungerar.

2.3 Preliminär tidplan

Lena Hellberg presenterar

- VA SYD arbetar nu med att ta fram en tillståndsansökan och planerar skicka in ansökan till mark- och miljödomstolen försommaren 2025. Vi räknar med att det tar cirka 2 år att få tillstånd och räknar med att byggstart kan ske 2027.
- Byggtid 2027-2035.
- Det är mest tidskritiskt att bygga ut Sjölunda avloppsreningsverk. Byggnation av Sjölunda avloppsreningsverk sker under pågående drift, därav en beräknad anläggningstid på upp till cirka 8 år. Kommer att bygga ett nytt reningssteg, koppla om och se till att allt fungerar innan befintligt reningssteg rivs och nästa reningssteg börjar byggas.
- Parallellt byggs avloppstunnlarna och schakt vilket tar cirka 4-5 år. Varje schakt tar cirka 6-12 månader att bygga, därefter pågår aktivitet på platsen i varierande omfattning under byggtiden. Schakten byggs före tunnlarna.

3 Tillståndsansökans omfattning

3.1 Lokalisering

Lena Hellberg presenterar anläggningarnas placering

- VA SYD har tittat på olika lokaliseringar av anläggningsdelarna.
- VA SYD har bedömt att den nuvarande platsen för Sjölunda Avloppsreningsverk är den bästa, VA SYD använder redan platsen för ändamålet och den ligger i ett industriområde med cirka 1 kilometer till närmaste bostäder. Även om det hade gått snabbare att bygga på en annan plats har det bedömts bättre att vara kvar på samma yta.

- Utloppsledningarna har varit föremål för modelleringar, utredningar och alternativa placeringar. Har tittat på bland annat djup, strömmar och omsättningar av vatten. Utsläppspunkten 4 kilometer ut i havet är den mest optimala med hänsyn till farleder, Natura2000-områden och naturreservat. Den nuvarande utloppsledningen ligger 2 kilometer ut i Öresund.
- För Avloppstunnel Söder har ett nytt tryckavloppsystem utretts och jämförts med tunnel men slutsatsen har varit att tunnel påverkar omgivningen minst. Det är även lämpligast för hantering av stora flöden eftersom tunneln har en stor magasineringskapacitet.
- Pumpstationen ligger utanför fastigheten för Sjölunda avloppsreningsverk på grund av platsbrist men behöver ligga nära avloppsreningsverket och i lågpunkten mellan de två tunnlarna.
- För Avloppstunnel Norr har VA SYD jämfört alternativet markförlagd ledning och kommit fram till att tunnel är det bästa alternativet. En anledning är att den stör omgivningen minst. Tunneln passerar till stor del under jordbruksmark.

4 Planerad verksamhet

4.1 Legala avgränsningar

Erica Nobel presenterar

- Det kommer bli en omfattande tillståndsansökan som inkluderar flera anläggningsdelar och omfattar verksamhet enligt flera kapitel i miljöbalken.
- Miljöfarlig verksamhet (9 kap. miljöbalken), främst för om- och utbyggnad samt utökning av kapacitet av avloppsreningsverket.
- Vattenverksamhet (11 kap. miljöbalken) i byggskedet, främst till följd av bortledning av grundvatten från schakten längs med Avloppstunnel Norr och Avloppstunnel Söder. Tillstånd söks även för exempelvis arbete i vattenområde, bland annat vid anläggande av utloppsledningarna.
- Erforderliga tillstånd och dispenser för skyddade områden och arter (7 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen) ingår i ansökan.
- Följdverksamheter (16 kap. miljöbalken), för nödvändiga verksamheter och åtgärder som behövs för att bedriva verksamheten ändamålsenligt, i detta fall är det främst fråga om transporter och ledningsnätet. Avgränsningen bygger på den påverkan verksamheten har på det befintliga ledningsnätet.

4.2 Geografiska avgränsningar

Erica Nobel presenterar

- Geografisk avgränsning av samrådskretsen och sakägare enligt tillståndsansökan kommer inte vara samma. Den geografiska avgränsningen i samrådet är större för att se till att få med alla som kan beröras i samrådskretsen.
- Gränsen för samrådskretsen definierades utifrån dimensionerande störningar, det vill säga de störningar som ger störst geografisk utbredning till följd av vibrationer, buller och grundvattenbortledning.
- Det pågår ytterligare utredningar som innebär att den geografiska avgränsningen av påverkan av ansökt verksamhet bedöms bli väsentligen mera begränsad i ansökan.

5 Avloppsreningssystemet

5.1 Avloppstunnel Söder

Stefan Milotti presenterar

- Planerar för en självfallstunnel som är cirka 5 meter i diameter.
- Tunnelns syfte är att transportera Malmös avloppsvatten till pumpstationen vid Sjölunda. Vattnet transporteras från schakt S15 Turbinen till schakt S01 Sjölunda pumpstation med självfall, varifrån avloppsvattnet pumpas in till avloppsreningsverket.
- 2 mikrotunnlar anläggs. Den ena från Spillepengens pumpstation till S01 Sjölunda pumpstation och den andra från S16 Värnshemstorget, via S17 Rosendals pumpstation till S12 Skruvgatan.
- Schakten ska bland annat ska vara anslutningsschakt för ledningsnätet och delvis utrymningsväg i byggskedet.
- Drivningsriktningen för tunneldrivningen kommer vara från Sjölunda pumpstation till Turbinen för huvudtunneln. Massor transporteras bakåt till S01 Sjölunda pumpstation. Mikrotunnlarna drivs från S17 åt båda håll samt från S20 åt båda håll.

Fråga från Skanska: Vi har ett antal fastigheter vid S15 Turbinen. På vilket djup är tunneln på ett ungefär?

VA SYD svarar: Tunneln anläggs på ett djup om cirka 25-30 meter under mark.

Fråga från Skanska: Parallellt med detta har Malmö stad ett förslag till ändring av detaljplan vid bland annat Turbinen ute på samråd. I planförslaget föreslås ett reservat på -2,5 meter till -30,5 för tunneln. Varför ska det tänkta reservatet vara så nära markytan?

VA SYD svarar: Det är en fråga som behöver ses över från fall till fall, då den geologiska profilen skiljer sig åt för olika platser.

Kommentar från Skanska: Vi har obebyggda fastigheter vid Turbinen. Den svåra frågan blir grundläggning. Det kan bli aktuellt med pålning ner i kalkberget. Vi blir belastade av markreservatet i detaljplanen eftersom vi inte får göra något utan överenskommelse med rättighetsinnehavaren.

VA SYD svarar: Vi tar med frågan. Det handlar dock om ett annat samråd.

Kommentar från Skanska: Det är vi medvetna om, men informationen bör vara densamma i båda samråden.

5.2 Avloppstunnel Norr

Stefan Milotti presenterar

- Tunneln leder avloppsvattnet från Lund till Sjölunda avloppsreningsverk.
- Det är färre schakt jämfört med Avloppstunnel Söder på grund av färre anslutningspunkter av ledningsnätet.
- S34 Södra Hjärup anläggs invid en pumpstation, schaktet kommer vara ett anslutningsschakt i driftskedet.
- S32 Alnarp kommer sannolikt vara startschakt för tunneldrivningen.

- Cirka 5 års byggtid för Avloppstunnel Norr.
- Avloppstunnel Söder och Avloppstunnel Norr ska mötas på samma nivå vid Sjölunda pumpstation.

Fråga från Skanska: Fråga om tidplanen. Om S34 Södra Hjärup är ett startschakt, betyder det att arbetena startar där eller sker arbeten parallellt?

VA SYD svarar: Vi kommer att börja med S32 Alnarp som är planerat startschakt. Tidplanen är i detta läge preliminär.

5.3 Schakt

Stefan Milotti presenterar

- Stödväggarna byggs först, sen grävs jord och berg ut inom stödväggarna. Därefter gjuts bottenplattan. Sen byggs innerväggarna och då uppnås den vattentäta konstruktionen.
- Schakten byggs bredvid tunneln så nära som möjligt.
- Tiden för att bygga schakten är cirka 6-12 månader.
- Arbetsområdena kvarstår under hela byggtiden i varierande grad.

5.4 Tunneldrivning

Stefan Milotti presenterar

- Likande tunnelborrmaskin används som vid anläggande av Citytunneln. Tunneln kläs in allt eftersom tunneldrivningen går framåt, med färdiga betongsegment. Massor transporteras bakåt på ett rullband och plockas ut vid S01 Sjölunda pumpstation för Avloppstunnel Söder och S32 Alnarp för Avloppstunnel Norr.
- Den vänstra bilden (på s. 19 i presentationen, bilaga 1) visar en principbild för startschakt för drivning av mikrotunneln där det i stället trycks in förtillverkade rör.

6 Förväntad miljöpåverkan

6.1 Påverkan i bygg- och driftskede

Lena Hellberg presenterar

- Den huvudsakliga miljöpåverkan uppstår i byggskedet.
- I byggskede:
    - Påverkan på grundvattennivåer och grundvattenkvalitet vid byggnation av schakt.
    - Överskottsvatten från schakten ska avledas till recipient eller dagvattennät.
    - Transporter av massor från schakten, främst från startschakten.
    - Buller uppkommer vid arbeten med att anlägga schakten.
    - Vibrationer uppkommer när tunneln drivs. En byggnad ovanför tunneln påverkas av vibrationer under cirka en veckas tid enligt erfarenheter från Citytunneln.
    - Natura2000-områden vid Öresund. En del eventuellt skyddsvärda träd och växter kan komma att påverkas.
- I driftskedet:
    - Utsläpp av det renade avloppsvattnet i Öresund.

- Transporter till och från Sjölunda, ungefär samma mängder som idag.
- Lukt kan uppstå om tunneln är fylld med vatten. I normalfallet är det dock undertryck i tunneln vilket gör att all luft och lukt släpps ut vid Sjölunda pumpstation där det planeras för luktbehandling innan utsläpp.
- Ovanpå schakten planeras någon typ av överbyggnad för att hantera ventilation vid behov. Eventuellt blir det en mindre byggnad eller exempelvis svanhals. Gestaltning utreds och avgörs i senare skede.

6.2 Grundvatten

Lena Hellberg presenterar

- Påverkansområde för grundvattensänkning runt schakten har varit en utgångspunkt för samrådskretsen. Det pågår utredningar för att se om påverkansområdena fortfarande gäller. Påverkansområdet i samrådet är ett worst case.
- Vid S34 Södra Hjärup sker grundvattensänkning vid schaktbotten och inte i de ytliga jordlagren.

Fråga från Skanska: Är det bara vid schakten som det förväntas bli en effekt på grundvattennivåerna?

VA SYD svarar: Det stämmer. Vid tunneldrivningen kläs tunneln in med betongsegment direkt vilket gör att den blir vattentät. Det är väldigt viktigt att det inte läcker in grundvatten i tunneln i driftskedet.

7 Aktuella schakt med arbetsområden

7.1 S13 Frihamnsallén

Kommentar från Skanska: Vi har en fastighet lite västerut, utanför bilden (s. 21 i presentationen, bilaga 1), Hamnen 22:26 med tomträtt. Den ligger vid Jörgen Kocksgatan-Marsgatan-Vintergatan, snett nordväst om E.ONs nya kontor. Det är en obebyggd fastighet.

Kommentar från VA SYD: Vi har ingen bild i presentationen exakt där.

7.2 S14 Carlsgatan

Kommentar från Skanska: Vi har fastigheten Trollhättan 7. Den är med i listan över berörda fastigheter men vad vi har förstått bedöms den inte beröras.

VA SYD svarar: Vi har räknat med ett större avstånd för påverkansområde för vibrationer i samrådskretsen (115 + 115 meter från centrumlinjen) än vad som sannolikt kommer att beröras av vibrationer. Vi vill vara säkra på att vi samråder med rätt samrådskrets.

7.3 S15 Turbinen och S15 (2) Mariedalsvägen

Kommentar från Skanska: Vi har flera fastigheter som berörs av tunneldragningen. Vår fastighet Löjan 2 ligger nära Löjan 4, som vi inte äger, där det pågår ett nybygge. Vi har en samfällighet med bostadsrättsföreningen och det finns ett gemensamt garage där tunneln passerar. På fastigheten Abborren 3 finns en kontorsbyggnad mot Neptunigatan, byggnaden heter Oas. För fastigheten

Gäddan 12 har vi en byggrätt som är obebyggd som tunneln passerar rakt under. Vi tror inte att vi blir påverkade av schaktet vid turbinen, det är tunneldragningen som kan påverka oss.

7.4 S34 Södra Hjärup

Kommentar från Skanska: Vi är intresserade av fastigheten Hjärup 22:3. Den är uppdelad i två detaljplaner där den första har vunnit laga kraft och byggnation pågår. I den östra delen av Hjärup 22:3 angränsar den nya Pågatåg-stationen. Det är två kvarter som berörs direkt av tunneldrivningen, tunneln går direkt under kvarteren. Söder om kvarteren finns en anlagd park längs med järnvägen, där berörs vi inte. De två kvarteren i den östra delen av fastigheten som berörs är idag obebyggda men vi har frågetecken kring kommande grundläggning. Vi har ännu inga beslut om grundläggning. Det ska bli sexvåningshus med källare. Det finns risk att det kommer i konflikt med tunnelns säkerhetszon.

Fråga från VA SYD: Hur nära järnvägen kommer byggnaderna att ligga?

Skanska svarar: Väldigt nära. Järnvägen är sänkt 2 meter där, det finns stora stödmurar. Utanför järnvägen finns en gatusektion, därefter kommer våra kvarter. På kartorna ser tunneln ut att gå rakt under våra kvarter. Vi funderar också på grundvattensänkningen kopplat till S34 Södra Hjärup. Påverkansområdet är ganska stort.

VA SYD svarar: I ansökan kommer det påverkansområde för grundvatten som är modellerat att redovisas. Påverkansområdet som presenteras i samrådet är större än det område som faktiskt påverkas.

Fråga från Skanska: Finns det någon risk för redan anlagd bebyggelse vid grundvattensänkningen?

VA SYD svarar: Det utreds. Grundvattensänkningen görs vid anläggande av schakten, vilket tar 6-12 månader per schakt. Schaktet tätas direkt. När schaktet är färdigbyggt avslutas grundvattenbortledningen och grundvattennivåerna kan återgå till det normala.

Kommentar från Skanska: Även en tillfällig grundvattensänkning kan ju påverka befintlig bebyggelse, till exempel genom sättningar.

VA SYD svarar: I S32 Alnarp och S34 Södra Hjärup sker avsänkningen i djupa jordlager. Ytliga jordlager berörs enbart vid Sjölunda avloppsreningsverk. Vi har skickat ut en enkät för att samla in information om grundläggning och vibrationskänsliga verksamheter. Har ni fått den?

Skanska svarar: Vi har fyllt i enkäten via internet för de fastigheter som ligger vid den södra tunneln.

Kommentar från VA SYD: Vi tar gärna emot svar för fastigheter vid Avloppstunnel Norr.

Skanska svarar: Mats har inte fått enkäten. Det beror förmodligen på att Skanskas organisation är indelad i olika bolag.

VA SYD svarar: Vi skickar länken till Mats. Vi vill bland annat få information om grundläggning för befintliga byggnader och brunnar.

8 Övriga frågor

Kommentar från Skanska: Vi kommer att lämna ett yttrande i samrådet. Det blir olika konsekvenser för oss beroende på om det är en byggd eller obebyggd fastighet. Det kan till exempel vara

geoenergianläggningar som berörs. Klimatfrågan är viktigt, tunnelreservatet kan bli en begränsning för oss att uppnå energiklassningar om vi exempelvis inte kan anlägga geoenergianläggningar.

Lena Hellberg avrundar och tackar för mötet.

9 Bilagor

Bilaga 1. Presentation vid samrådsmöte